

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА З ПРАКТИКУМОМ

підготовки освітнього ступеня бакалавр

галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»

спеціальності 013 «Початкова освіта»

освітньо-професійної програми «Початкова освіта»

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом»
підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 013 «Початкова освіта», за освітньою програмою «Початкова освіта». 2021. 25с.

Розроблено відповідно до навчального плану 2021 р. (заочна форма здобуття освіти, м/с).

Розробник: Данилюк О.К., кандидат філологічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти

протокол № 1 від 31.08.2021 р.

Завідувач

кафедри: проф. Пріма Р. М.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

**Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти**

	<p>СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Сучасна українська мова з практикумом» Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність 013 «Початкова освіта» Освітня програма «Початкова освіта» Рік навчання 1, семестр 1 Форма навчання заочна Кількість кредитів ЄКТС 3 Мова викладання українська</p>
<p>Лектор курсу Контактна інформація лектора (e-mail) Сторінка курсу</p>	<p>Данилюк Оксана Климівна oxana.danyliuk@gmail.com</p>

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів: 3	01 Освіта/Педагогіка	Заочна форма навчання
Модулів: 3	013 Початкова освіта	нормативна
Змістових модулів: 4		Рік підготовки:
ІНДЗ: е		Лекції: 8 год.
Загальна кількість годин: 90		Практичні : 10 год.
	Початкова освіта бакалавр	Лабораторні: немає Самостійна робота: 62 год. Консультації: 10 год. Форма контролю: Екзамен
Мова навчання	Українська	

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Данилюк Оксана Клімівна

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри початкової освіти

Контактна інформація: +380506346116, oxana.danyliuk@gmail.com

ІІІ. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу

Навчальний курс ««Сучасна українська мова з практикумом» зорієнтований на систематизацію знань та формування необхідних лінгвістичних знань, мовленнєвих умінь і навичок студентів спеціальності «Початкова освіта».

У системі початкової освіти українська мова є основним навчальним предметом. Збагачення активного словника дітей і свідоме засвоєння основ граматичної будови рідної мови є необхідною умовою розвитку логічного мислення, емоційного сприйняття і естетичної оцінки явищ навколошньої дійсності, могутнім виховним стимулом, що сприяє розвиткові особистості. Ознайомлення учнів із теоретичними основами науки про українську мову повинно бути органічно пов’язане з роботою над розвитком дитячого мовлення, його точності і виразності, над формуванням у дітей мовного смаку. Тому сучасна українська мова як навчальна дисципліна у підготовці вчителя початкових класів посидає одне з центральних місць.

Вивчення української мови у студентами спеціальності «Початкова освіта» допоможе майбутнім вчителям початковим класів не лише досконало володіти знаннями її фонетичної, лексичної граматичної системи, а й мати доступ до джерел української духовності, культури, можливість постійно збагачувати духовне життя, утверджувати своє «я» в колективі і суспільстві. Відчувати єдність з Українською державою, відчувати єдність із землею, на якій вони живуть, з народом – творцем і носієм української мови.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом» є предмет «Українська мова» у середньому навчальному закладі. Зазначена дисципліна є підготовчою для формування системи знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом». За навчальним планом вивчення курсу передбачено протягом трьох семестрів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Вступ. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка й орфографія
2. Лексикологія. Фразеологія.
3. Граматика. Морфеміка. Словотвір.
4. Морфологія. Іменні частини мови.
5. Дієслово. Дієслівні форми. Прислівник. Службові частини мови
6. Словосполучення. Просте речення.
7. Складне речення. 9. Пряма і непряма інепримамова. Пунктуація.

Постреквізити навчальної дисципліни «Країнська мова (за професійним спрямуванням)», «Методика навчання мовно-літературної галузі», «Методика навчання грамоти».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – навчити студентів досконало володіти знаннями фонетичної, лексичної граматичної системи мови, сприяти підвищенню культури мовлення, виробленню і дальншому удосконаленню їх орфографічних і пунктуаційних навичок.

Завдання курсу полягає в тому, щоб системно засвоїти матеріал фонетичного, лексичного та граматичного мовних рівнів. Грунтовне теоретичне та практичне вивчення рідної мови сприятиме підвищенню культури мовлення студентів, виробленню і дальншому

удосконаленню їх орфографічних і пунктуаційних навичок. До важливих аспектів викладання курсу «Сучасна українська мова з практикумом» належить постійна увага до питань, пов'язаних із висвітленням відповідних мовних явищ лінгвістичної літератури, орієнтація студентів на професійне застосування знань.

Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

повиннісформувати:

1) здатність здійснювати професійну науково-дослідну діяльність, використовуючи поглиблені знання професійно-орієнтованих гуманітарних наук, спеціалізованих філологічних дисциплін.

2) здатність виявляти мовне явище, збирати матеріал, систематизувати та описувати його;

3) здатність характеризувати основні поняття курсу; здійснювати фонетичний, лексичний, морфемний, словотвірний, морфологічний аналіз; пояснювати орфограми та пунктограми; практично володіти нормами сучасної української літературної мови; стилістично правильно оформлювати свою думку; послуговуватися всім лексичним багатством української мови, добирати синоніми, антоніми, фразеологізми, розпізнавати пароніми і вживати їх відповідно до значень; послуговуватися вербальними й невербальними засобами обміну інформацією; самостійно працювати над текстом.

повинні знати:

- визначення основних понять курсу;
- особливості фонетичної, лексичної, граматичної системи мови;
- специфіку української фонетики, лексики, морфології, синтаксису;
- правила орфоспії, орфографії, граматики, пунктуації

повинні знати:

- характеризувати основні поняття курсу;
- здійснювати фонетичний, лексичний, морфемний, словотвірний, морфологічний, синтаксичний аналіз.

- пояснювати орфограми та пунктограми.

Політика навчальної дисципліни

Здобувач вищої освіти повинен:

- виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану;
- в обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом;
- глибоко та всебічно оволодіти знаннями та вміннями, які будуть необхідні майбутньому працівнику високої кваліфікації;
- заздалегідь інформувати викладача у разі неможливості з поважних причин відвідувати заняття;
- складати залік, виконувати контрольні та інші роботи, що визначені робочими навчальними планами.

Обов'язковою є присутність здобувача освіти першого (бакалаврського) рівня освіти на модульному і підсумковому контролях.

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття бажаного ступеня. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 упродовж семестру. Якщо накопичувальний бал нижче 60, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований відповідно до чинного законодавства.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП. ФОНЕТИКА. ФОНОЛОГІЯ. ОРФОЕПІЯ.						
ГРАФІКА Й ОРФОГРАФІЯ						
Тема 1. Вступ. Державна мова – мова професійного спілкування. Основні стилеві різновиди писемної та усної форми української літературної мови.	8	2		2		ДС / Т
Тема 2. Фонетика. Предмет і завдання фонетики. Звукова характеристика української мови.	2			2		ДС / Т
Тема 3. Фонетичні процеси в сучасній українській мові. Зміни приголосних у потоці мовлення.	6	2	2	2		ДС / Т
Тема 4. Фонологічна система сучасної української мови.	3			2	1	ДС / Т
Тема 5. Чергування голосних та приголосних звуків.	3			2		
Тема 6. Орфоепія.	2			2		ДС / Т
Тема 7. Графіка та орфографія	2			2		дс / т
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ. МОРФЕМІКА. СЛОВОТВІР						
Тема 8. Предмет і завдання лексикології української мови. Слово як основна лексична одиниця мови	2			2		ДС / Т
Тема 9. Синоніми. Антоніми. Омоніми. Пароніми.	4		2	2		ДС / Т
Тема 10. Лексика української мови з погляду походження.	3			2	1	ДС / Т

Тема 11. Лексика української мови з експресивно-стилістичного погляду та з погляду фуеционування	9			2	ДС / Т
Тема 12. Лексикографія.	4			2	ДС / Т
Тема 13. Фразеологія української мови.	9			2	1 ДС / Т
Тема 14. Граматика як наука. Морфеміка.	9	2		2	ДС / Т
Тема 15. Словотвір як розділ мовознавства.	9		2	2	1 ДС / Т

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МОРФОЛОГІЯ

Тема 16. Морфологія. Іменник.Граматичні категорії іменника.	5			2	1	ДС / Т
Тема 17. Прикметник як частина мови.	2			2		ДС / Т
Тема 18. Числівник як частина мови.	4			2		ДС / Т
Тема 19. Займенник як частина мови.	5			2		ДС / Т
Тема 20.Дієслово як частина мови. Категорія виду дієслова. Категорія часу дієслова.Категорія способу дієслова	6		2	2		ДС / Т
Тема 21. Категорії перехідності/ неперехідності дієслова. Категорія стану дієслова. Категорії особи, числа й роду дієслова. Безособові дієслова.	4			2		ДС / Т
Тема 22. Дієприкметник. Дієслівні форми на <i>-но, -то</i> . Дієприслівник.	5			2	8	ДС / Т

Тема 23. Прислівник.	5			2	1	ДС / Т
Тема 24. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.	5			2		ДС / Т
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СИНТАКСИС						
Тема 25. Предмет синтаксису. Одиниці синтаксису української мови. Словосполучення як синтаксична одиниця.	4			2		ДС / Т
Тема 26. Поняття про речення. Головні члени речення.	6	2		2		ДС / Т
Тема 27. Другорядні члени речення.	6		2	2		ДС / Т
Тема 28. Односкладні речення.	5			2	1	ДС / Т
Тема 29. Неповне речення. Загальна характеристика простого ускладненого речення. Однорідні члени речення.	4			2		ДС / Т
Тема 30. Відокремлені члени речення. Відокремлення узгоджених і неузгоджених означень. Відокремлення прикладок.	4			2		ДС / Т
Тема 31. Відокремлені члени речення. Відокремлення додатків. Відокремлення обставин. Відокремлені уточнювальні члени речення.	5	2		2	1	ДС / Т
Тема 32. Вставні та вставлені конструкції.	4	2		2		ДС / Т
Тема 33. Звертання. Поняття про звертання. Розділові знаки при звертаннях.	4	2		2		ДС / Т
Тема 34. Типи складного речення. Складносурядні речення.	4			2		ДС / Т
Тема 35. Складнопідрядні речення, їх структурні особливості.	4			2		ДС / Т
Тема 36. Безсполучникові складні речення.	4					ДС / Т
Тема 37. Багатокомпонентні складні речення. Різновиди складних речень, в яких комбінуються сполучниковий і безсполучниковий зв'язки.	3			2	1	ДС / Т
Тема 38. Пряма і непряма мова. Пунктуація.				2		ДС / Т

Усього	90	8	10	62	10	
---------------	-----------	----------	-----------	-----------	-----------	--

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / IPC – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№	Тема	Кількість годин
1	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.ФОНЕТИКА. ФОНОЛОГІЯ. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ	
	<p><i>Вступ. Державна мова – мова професійного спілкування</i></p> <p>1. Українська мова — національна мова українського народу, одна із форм його національної культури. В.Сухомлинський про навчання дітей рідною мовою.</p> <p>2. Походження української мови. Періодизація історії української літературної мови. Місце української мови серед інших слов'янських мов.</p> <p>3. Літературна мова української народності: XII — I пол. ХУІІ ст.; 2 пол. ХУІІ — ХУІІІ ст. Розвиток української літературної мови на основі живої літературної мови:</p> <p>а) Період від Котляревського до Шевченка (кінець XVIII — серед. XIX ст.);</p> <p>б) Тарас Шевченко — основоположник нової української літературної мови;</p> <p>в) дальший розвиток традицій Шевченка — удосконалення мови прози, поезії, драматургії (І. Франко, Леся Українка, М.Старицький, М.Коцюбинський та ін.).</p> <p>2. Поняття про норму. Норми української літературної мови.</p> <p>3. Видатні українські мовознавці XIX ст. — М.О.Максимович, О.О.Потебня, М.Г. Житецький, Б.Д. Грінченко.</p>	2
2	<p><i>Основні стилеві різновиди писемної та усної форми української літературної мови</i></p> <p>1.Основні стилеві різновиди писемної та усної форми української літературної мови.</p> <p>2.Поняття стилю. Принципи класифікації стилів.</p> <p>3.Стильові різновиди усної та писемної форм української</p>	2

	<p>літературної мови. Загальна характеристика функціональних стилів в українській мові.</p> <p>4. Взаємодія стилів в історії української літературної мови.</p>	
	<p>Фонетика. Предмет і завдання фонетики</p> <ol style="list-style-type: none"> Особливості фонетичного і фонологічного аспектів вивчення звукового складу української літературної мови. Звук. Три аспекти вивчення звуків мови. Охарактеризуйте кожен із них. Різниця з артикуляційного боку голосних і приголосних звуків. Чим зумовлюється введення терміна «фонема» і як трактується це поняття. Зв'язок між звуком і фонемою. <p>Звукова характеристика української мови</p> <ol style="list-style-type: none"> Які модифікації голосних і приголосних слід розрізняти ? У чому виявляється системність фонемного складу мови ? Які різновиди асиміляції існують ? У чому особливість дисимілятивних процесів? Чим відрізняється фонетична транскрипція від фонематичної? Що вивчає морфонологія? Який зв'язок між морфом і морфемою? Чи всі зміни голосних і приголосних у мовленні можна назвати історичними? 	2
3	Зміни приголосних у потоці мовлення	
5	<ol style="list-style-type: none"> Різновиди модифікацій звуків у потоці мовлення. Асиміляція та акомодація. Природа асиміляції. Асиміляція приголосних за: а) дзвінкістю; б) глухістю; в) м'якістю та твердістю; г) за місцем та способом творення. Фонетична транскрипція. Запис текстів фонетичною транскрипцією. 	2
6	Фонологічна система сучасної країнської мови	
	<ol style="list-style-type: none"> Фонологія. Поняття про фонему. Головний вияв і варіанти фонем. Запис текстів фонематичною транскрипцією. Чергування голосних фонем. Чергування приголосних фонем. 	2
	Орфоепія	
	<ol style="list-style-type: none"> Основні поняття орфоепії. Суспільне значення орфоепічних норм. Основні орфоепічні риси української літературної мови. 	2

	<p>4. Вимова голосних звуків. 5. Вимова приголосних звуків. 6. Випадки порушення орфоепічних норм.</p>	
	<p><i>Графіка. Орфографія</i></p> <p>1. Використання нелітерних графічних знаків у писемному мовленні. 2. Зміни у написанні складних та іншомовних слів, передбачені в останньому виданні «Українського правопису». 3. Короткий огляд історичного розвитку української орфографії. 4. Вживання великої літери. Правопис слов'янських та чужомовних прізвищ. 5. Правопис слів іншомовного походження.</p>	2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ

	<p>1. Відмінність між омонімією і багатозначністю. 2. Способи розмежування омонімії і полісемії (проілюструвати на конкретних прикладах). 3. Шляхи і причини утворення синонімів.</p>	2
	<p><i>Лексика української мови з погляду походження та функціонування</i></p> <p>1. Відмінність іншомовних слів від інтернаціоналізмів. 2. Засвоєння й асимілювання іншомовної лексики в українській мові. 3. Територіальні діалектизми, соціальні діалектизми (жаргонізми, арготизми).</p>	2
	<p><i>Лексикографія</i></p> <p>1. Лексикографія як розділ мовознавства. Загальна характеристика словників.</p> <p>2. Типи словників:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) перекладні словники; б) тлумачні словники; в) етимологічні словники; г) словники синонімів, антонімів, паронімів; д) орфографічні, орфоепічні та інші словники правильності мови; е) фразеологічні словники. <p>3. Назвати найважливіші словники, видані до ХХ століття, у ХХ столітті, в останні роки.</p> <p>4. Сучасні словники української мови. Словники для молодших</p>	2

	школярів.	
	<p style="text-align: center;">Фразеологія</p> <p>1. Типи фразеологізмів за структурою і способом вираження. 2. Переклад фразеологізмів з однієї мови на іншу. 3. Джерела української фразеології. Проілюструвати прикладами.</p>	2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ З.СЛОВОТВІР. МОРФОЛОГІЯ

	<p style="text-align: center;">Граматика як наука. Морфеміка</p> <p>1. Функціональні відмінності між кореневими і афіксальними морфемами. 2. Типи афіксальних морфем. 3. Особливості словотворчих і формотворчих морфем. 4. Основа слова. 5. Різниця похідної основи від непохідної, вільної основи від зв'язаної. 6. Зміни в морфемній будові слова.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Словотвір як розділ мовознавства</p> <p>1. Охарактеризувати лексичне і граматичне значення слова. 2. Зв'язок словотвору з лексикологією і граматикою. 3. Способи творення, характерні лише для іменників. 4. Типи формантів в українській мові. 5. Охарактеризувати будову твірних, похідних основ.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Іменник</p> <p>1. Іменники, що мають тільки форму однини або тільки форму множини. Залишки форм двоїни в сучасній українській мові. 2. Стилістичне вживання паралельних форм числа іменників. 3. Система відмінків у сучасній українській мові. 4. Основні значення відмінків.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Прикметник</p> <p>1. Тверда і м'яка група прикметників. 2. Словозміна прикметників. 3. Творення прикметників. Наголос у прикметниках.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Числівник</p> <p>1. Правопис числівників. Наголос у числівниках. 2. Відмінювання числівників. 3. Різниця числівників та слів із кількісним значенням. 4. Групи числівників за морфологічними ознаками. Як розглядається це питання у шкільних підручниках?</p>	2

	<p>5. У чому полягає специфіка парадигм кількісних числівників в українській мові.</p> <p>6. Яку думку висловлюють мовознавці щодо порядкових числівників.</p> <p>7. Синтаксичні функції числівника в українській мові.</p> <p>8. Правила написання різних форм числівників.</p>	
	<p style="text-align: center;">Займенник</p> <p>1. Особливість займенника як самостійної частини мови. Чи всі займенники виконують дейтичну функцію?</p> <p>2. Співвідношення займенників з частинами мови за значенням, морфологічними ознаками та синтаксичною роллю в реченні.</p> <p>3. Основні лексико-граматичні розряди займенників.</p> <p>4. Існування специфічних випадків функціонування займенників.</p>	2
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ДІЄСЛОВО ДІЄСЛІВНІ ФОРМИ	
	<p style="text-align: center;">Дієслово</p> <p>1. Дві основи дієслова, їх роль в утворенні дієслівних форм. Синтаксична роль дієслівних форм.</p> <p>2. Категорія часу. Зв'язок категорії часу з категоріями способу й виду.</p> <p>3. Морфологічні і синтаксичні ознаки дієслова.</p> <p>4. Правопис е, и в особових закінченнях дієслів.</p> <p>5. Правопис частки не з дієсловами.</p> <p>6. Вживання м'якого знака у діє słowах наказового способу.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Дієслівні форми</p> <p>1. Активні дієприкметники теперішнього і минулого часу, особливості їх творення і вживання.</p> <p>2. Пасивні дієприкметники, їх творення і вживання.</p> <p>3. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду.</p> <p>4. Наголос дієприслівників.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Прислівник</p> <p>1. Перехід інших частин мови у прислівники (адвербіалізація).</p> <p>2. Перехід прислівників у службові слова.</p> <p>3. Наголос у прислівниках. Правопис прислівників.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Службові частини мови. Вигуки</p> <p>1. Правопис прийменників, сполучників, часток.</p> <p>2. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники.</p> <p>3. Значення вигуків. Структурно-семантичні розряди вигуків. Інтонаційні особливості вигуків.</p>	2
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СИНТАКСИС	

	<p>Предмет синтаксису. Одиниці синтаксису української мови. Словосполучення як синтаксична одиниця.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Словосполучення і сполучки слів. 2. Типи речень за відношенням до дійсності. Смислові, структурні, інтонаційні та стилістичні особливості речень кожного типу. 3. Особливості поєднання різних типів присудка з підметом. 4 Стилістичне вираження різних форм присудків. 4. Способи розмежування другорядних членів речення. 5. Координація як синтаксичний зв'язок головних членів двоскладного речення (підмета і присудка), при якому відбувається повне або часткове уподоблення словоформ, що виражають ці члени. 	2
	<p>Поняття про речення. Головні члени речення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стилістичне використання розповідних, питальних, спонукальних і окличних речень. 2. Синтаксична група підмета; синтаксична група присудка у простому двоскладному реченні. Непоширені і поширені двоскладні речення. 3. Складені іменний і дієслівний присудки, їх структурні особливості. 	2
	<p>Другорядні члени речення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розмежування неузгоджених означень і додатків у формі родового відмінка, залежних від іменників. Вираження неузгодженого означення словосполученням. 2. Місце прикладки у відношенні до означуваного слова. Написання прикладки з означуваним словом окремо і через дефіс. 3. Вираження додатка нерозкладним сполученням слів. 4. Види обставин за значенням і способом вираження. 	2
	<p>Односкладні речення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безособові речення, їх значення та різновиди за способами вираження в них головного члена. 2. Інфінітивні речення. 3. Номінативні речення, їх значення і різновиди. 4. Стилістичні функції односкладних речень. 5. Синтаксично нечленовані речення слова-речення). Типи синтаксично нечленованих речень, їх значення і вживання. 	2

	<p><i>Неповні речення. Загальна характеристика простого ускладненого речення. Однорідні члени речення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Уживання неповних речень у різних стилях мови. Відмежування неповних двоскладних речень від формально схожих з ними повних односкладних. 2. Еліптичні речення як особливий вид неповних речень. 3. Просте речення і висловлювання. Синтаксичне і актуальне членування речення. Основні функції порядку слів у простому реченні. 4. Пунктуація в реченнях з однорідними членами. 5. Стилістичні особливості речень з однорідними членами. 	2
	<p><i>Відокремлені члени речення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Синтаксичні умови відокремлення. 2. Морфологічні умови відокремлення. 3. Семантичні умови відокремлення, факультативне відокремлення. 4. Пунктуація при відокремлених членах речення. 5. Пунктуація при уточнюючих словах і зворотах. 	2
	<p><i>Вставні та вставлені конструкції. Звертання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вставлені слова, сполучення слів і речення; пунктуація при них. 2. Особливості пунктуації при звертанні. 3. Стилістичні можливості звертання. Поняття про вокативні речення. 	2
	<p><i>Типи складного речення. Складносурядні речення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складне речення як змістова, структурна та інтонаційна єдність. 2. Типи складносурядних речень за характером відношення. Синонімія й омонімія сурядних сполучників. 3. Стилістичне використання складносурядних речень. 4. Складносурядні речення. Кома, крапка з комою, тире у складносурядних реченнях. 	2
	<p><i>Складнопідрядні речення, їх структурні особливості</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби оформлення зв'язку між підрядною і головною частинами. Розмежування сполучників і омонімічних з ними сполучних слів. 2. Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень з підрядними різних видів. 3. Синонімія складнопідрядних речень з підрядними різних видів і простих речень з відокремленими другорядними членами. 	1

	4. Кома, крапка з комою, інші розділові знаки між частинами складнопідрядних речень.	
	Безсполучникovi складni речення 1. Безсполучникovi складni речення з однотипними частинами. 2. Безсполучникovi складni речення з різnotипними частинами. 3. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.	1
	Rізновиди складних речень, в яких комбінуються сполучниковий i безсполучниковий зв'язки. Період. Складне синтаксичне ціле 1. Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Супідрядність і послідовна підрядність (включення). Розділові знаки. 2. Варіанти поєднання сурядно-підрядних конструкцій в українській мові. 3. Складне синтаксичне ціле як синтаксична одиниця найвищого рівня. 4. Абзац, його зв'язок зі складним синтаксичним цілим. 5. Період, його синтаксична природа, особливості інтонаційного оформлення.	1
	Пряма мова i слова автора. Непряма мова. Основи пунктуацii сучасної української літературної мови 1. Спiввiдношення форм прямої та непрямої мови. 2. Рiзнi типи зв'язку прямої мови з непрямою (авторською). 3. Замiна прямої мови непрямою. 4. Невласне пряма мова, iї структурнi особливостi та застосування. 5. Пунктуацiя української мови. Принципи української пунктуацii. Основи пунктуацii сучасної української літературної мови. 6. Головнi правила вживання роздiлових знакiв. Використання роздiлових знакiв з емоцiйно-стилiстичною метою.	1
Разом		62

VI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної добросердечності:	Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзаменів заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу – plagiat заборонений.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'ективних причин (наприклад, хвороба, навчання за подвійним дипломом, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)

Контроль і оцінка результатів навчання (види контролю, форми контролю)

Види контролю

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні види контролю:

1. Поточний – здійснюється на практичних заняттях. За змістом він включає перевірку розуміння та запам'ятовування студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та практичного занять а також самостійною роботою здобувача освіти (умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал), здатність осмислити зміст теми, що вивчається, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал, а також завдань самостійної роботи.

2. Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля, упродовж двох академічних годин. До модульного контролю допускаються лише ті студенти, які виконали у повному обсязі всі види навчальних робіт (реферати, самостійні роботи тощо), передбачені робочою навчальною програмою та силабусом.

Студент вважається таким, що приступив до проходження модульного контролю, якщо він допущений до модульного контролю, з'явився на контрольний захід та отримав кваліфікаційні завдання.

3. Підсумковий – здійснюється у формі письмової комплексної контрольної роботи, яка охоплює весь матеріал тем модуля. Кожному студенту видається варіант контрольних завдань.

Виконання кваліфікаційних завдань кожний студент здійснює індивідуально. Студент може звернутися до викладача за роз'ясненням змісту завдання. При виконанні завдань студент може користуватися за дозволом викладача, словниками. Під час контрольного заходу студента забороняється у будь якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами або використовувати не дозволені матеріали чи засоби.

Дисципліна складається з трьох змістових модулів. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-балльною шкалою складається з сумарної кількості балів за:

- 1) поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
- 2) виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль;
- 3) залік, екзамен (максимум 60 балів).

Поточний контроль (max = 40 балів)				Модульний контроль (max = 60 балів)				Сума	
Модуль I				Модуль II					
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	МКР № 1	МКР № 2	МКР № 3	МКР № 4		
10	10	10	10	15	15	15	15	100	

Форми контролю— індивідуальна, фронтальна перевірка, контрольно-модульна робота, екзамен.

Графік виконання завдань:

Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття, в день його проведення, визначеного навчальним розкладом. Оцінюванню підлягають завдання і до практичного заняття, і завдання для самостійної роботи. У результаті виставляється загальна оцінка зожної теми. Максимальна оцінка за кожну тему 2 бали. У випадку, коли завдання виконуються не своєчасно без поважної на те причини, максимальна оцінка за тему знижується і складає 1 бал.

Наприкінці вивчення дисципліни здобувач має написати письмову модульну роботу, максимальна оцінка за яку складає 60 балів.

У сесійний період здобувач вищої освіти первого (бакалаврського) рівня складає залік, який дозволяє підвищити загальний бал.

Максимальна оцінка за курс складає 100 балів.

Критерії оцінювання знань студентів:

«Відмінно»— студент ґрунтовно засвоїв навчальний матеріал; поступово і повно відповідає на поставлені запитання (в усній та письмовій формі), відповідно до вимог програми курсу; вільно застосовує одержані знання на практиці, оперує відомим фактами та відомостями з інших предметів; домашню самостійну роботу виконує правильно, у встановлені терміни.

«Добре»— студент достатньо володіє навчальним матеріалом; відповідає без навідних запитань, припускає окремі несуттєві помилки, неточності, які здатний

виправити після вказівки на них викладача; вміє застосовувати одержані знання на практиці; домашню самостійну роботу виконує з несуттєвими зауваженнями.

«Задовільно»— студент обізнаний у матеріалі навчального предмету; на задані запитання не завжди може відповісти чітко і повно, що потребує додаткових і уточнюючих запитань викладача; домашню самостійну роботу виконує не повністю, з помилками.

«Незадовільно»— студент має поверхневі, окрімі уявлення про навчальний предмет; часто не може правильно відповісти на поставлені запитання, при відповіді припускає грубі помилки; домашню самостійну роботу не завжди спроможний зробити правильно.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
67–74	D	Задовільно	
60–66	E		
1–59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА **Базова**

1. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А.К.Мойсієнко, О.В.Бас-Конененко, В.В.Берковець та ін. Київ : Знання, 2013. 340 с. (Університетський підручник).

2. Сучасна українська літературна мова: Морфологія: підручник / за ред. А.К.Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. Київ : Знання, 2013. 524 с. (Університетський підручник).

3. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис: підручник / за ред. А.К.Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. Київ: Знання, 2013. 238 с. (Університетський підручник).

Допоміжна література

1. Антисуржик : Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / [за заг. ред. О. Сербенської]. –Львів, 1994. С. 12–38.

2. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. Київ : Укр. книгарня, 1997. С. 7–56.

Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів, 1990. С. 46–84.

3.Багмут А. Й. Інтонація як засіб мовної комунікації. Київ, 1980. С. 22–31.

4.Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. Київ : Вид. центр «Академія», 2004. С. 52–104.

5. Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія : підруч. Київ : Либідь, 1993. С. 4–156.

6.Бобир О. Етикет учителя : навч.-метод. посіб. Київ : Ленвіт, 2004. С. 4–34.

7. Бобир О. В. Етикет учителя : навч.-метод. посіб. Київ : Слово, 2009. С. 2–23.

8. Богдан С. К. Мовний етикет українців : традиції і сучасність Київ : Рідна мова, 1998. С. 6–85.

9. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч.-метод. посіб. Львів : Норма, 2005. С. 34–42.

10. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. С. 8–486.

11.Винницький В. Українська акцентна система : становлення, розвиток. Львів, 2002. С. 3–34.

12. Волкотруб Г. Й. Стилістика ділової мови. Київ : МАУП, 2002. С. 23–29.

13. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Словотвір. Київ : Вища шк., 1986. С. 6–156.

14. Гриб В. П. Постановка мовного голосу. Луцьк, 2001. С. 5–23.

15. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення : навч. посіб. для студ. аграрних вищих навч. закладів та коледжів. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. С. 12–126.

16. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності : стилістика та культура мови / С. Я. Єрмоленко. Київ : Довіра, 1999. С. 34–78.

17. Іванишин В. Мова і нація / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький. Вид. 4-е, доп. Дрогобич, 1994. С. 3–45.
18. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови . – Київ : Видавництво «Українська книга», 2004. С. 23–234.
19. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Львів : БаК, 2006. С. 23–189.
20. Караванський С. Секрети української мови. Львів : БаК, 2009. С. 23–43.
21. Комарова І. Культура педагогічного спілкування вчителя. *Шлях освіти*. 2001. № 1. С. 8–46.
22. Корніяка О. Мистецтво гречності. Київ, 1995. С. 10–16.
23. Культура фахового мовлення : навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги–XXI, 2005. С. 15–86.
24. Мацюк З. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. Київ : Каравела, 2008. С. 3–234.
25. Мацько Л. І. та ін. Українська мова : посібник. 2-е вид. Київ : Либідь, 1996. С. 3–87.
26. Мацько Л. І. та ін. Стилістика української мови : підручник. Київ : Вища школа, 2003. С. 34–78.
27. Мацько Л. І. Культура фахової мови : навч. посібн. Київ : ВЦ «Академія», 2007. С. 2–256.
28. Меш Г. Ш. 10 уроків ораторської майстерності тим, хто вчиться виступати публічно. Київ, 1993. С. 3–65.
29. Михайлюк В. О. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. Київ : ВД «Професіонал», 2005. С. 4–54.
30. Непийвода Н. Практичний російсько-український словник. Най-уживаніші слова і вислови. Київ : Основа, 2000. С. 3–98.
31. Огієнко І. Історія української літературної мови. Київ : Либідь, 1995. С. 32–65.
32. Орфографічний словник української мови / уклад. Головащук І. С. Київ, 1994. С. 3–486.
33. Орфоепічний словник української мови. Київ, 1995. С. 2–598.
34. Полюга М. П. Словник антонімів української мови / за ред. Л. С. Паламарчука]Київ : Довіра, 1999. С. 8–239.
35. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови. Київ : Либідь, 1993. С. 9–198.
36. Пономарів О. Культура слова : мовностилістичні поради : навч. посіб.. Київ : Либідь, 1999. С. 12–68.
37. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. С. 17–33.
38. Ревуцький Д. Живе слово. Львів, 2001. С. 4–29.
39. Русанівський В. М. Історія української літературної мови. Київ, 2001. С. 56–78.
40. Сагач Г. М. Золотослів : навч. посібн. Київ, 1993. С. 23–57.
41. Семеног О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : «Академвидав», 2010. С. 43–59.
42. Сербенська О. Культура усного мовлення : навч. посіб. Київ : Центр

навч. літ-ри, 2004. С. 3–49.

43. Словник труднощів української мови / за ред. Єрмоленко С. Я. Київ, 1989. С. 32–125.

44. Словник-довідник з культури української мови. Київ: Знання, 2006. С. 2–235.

45. Стахів М. Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. / М. Стаків. Київ : Знання, 2008. С. 11–23.

46. Струганець Л. В. Теоретичні основи культури мови : навч. посіб. Тернопіль, 1997. С. 9–19.

47. Українська мова : енциклопедія. Київ, 2000. С. 345–389.

48. Сучасний словник-мінімум іншомовних слів. Київ : Довіра, 2008. С. 31–37.

49. Сучасна українська літературна мова : морфологія / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1969. С. 17–129.

50. Сучасна українська літературна мова : синтаксис / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1972. С. 56–77.

51. Сучасна українська мова / за ред. М. Я. Плющ] Київ : Рад. шк., 1994. С. 111–186.

52. Сучасна українська літературна мова / за ред. О. Д. Пономарєва. Київ : Либідь, 1997. С. 13–43.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

<p>Українське Мовознавство</p>	<p>www.mova.info www.mova.org.ua www.mova.kiev.ua(філолого-літературознавчий сайт) www.novamova.iatp.org.ua(освітньо-інформаційний інтернет- проект оновлення української мови «Нова Мова») www.proling.com(лінгвістичний портал) www.liknep.com.ua www.linguide.com.ua(теорія і практика комп'ютерної лінгвістики) www.grad.kiev.ua/slovar/index.html(лінгвістична допомога) www.geocities.com/CoUegePark/4747/ukrlang.html(англомовний сайт з вивчення української мови) www.mova-historia.vlada.kiev.ua(історія української мови) http://lingresua.tripod.com:80/products/vymovaplus.htmhttp://www.proekt-ai.kh.ua/syntez.htm(фонетика, синтезатори українського мовлення) http://ulif.org.ua/ulp(сайт українського мовно-інформаційного фонду НАН України) http://mova.kreschatic.kiev.ua(уроки української від газети «Хрещатик») http://pravopys.vlada.kiev.ua</p>
<p>Словники: багатомовні перекладні, тлумачні, словники мовного етикуту та культури мовлення тощо</p>	<p>www.slovnyk.net(великий тлумачний словник сучасної української мови онлайн, 207000 словників статей та близько 18000 фразеологізмів) http://80.78.37.38(лінгвістичний портал, частотний словник сучасної поетичної лексики української мови, електронний підручник української мови. Комп'ютерний тезаурус) www.ulif.org.ua(словники України наживо: словозміна, синонімія, антонімія, фразеологія) www.pereklad.kiev.ua(сайт Лабораторії наукового перекладу) http://ukrskor.info(словник скорочень наживо) http://litopys.org.ua(електронна версія енциклопедії «Українська мова») http://dict.linux.org.ua/dict(англо-український переклад) http://www.webber.net.ua/NEWDICT/(національна програма «Словники України») http://www.unicorn.org/dictionnaireUkrainien/(англо-французько-український тлумачний словник української мови)</p>
<p>Електронні бібліотеки</p>	<p>www.lib.com.uawww.library.org.uawww.litopys.org.ua www.book-courier.com.ua(інформаційно-літературний ресурс) www.ukrlibworld.kiev.ua</p>
<p>Комплексні лінгвістично-культурологічні сайти</p>	<p>www.ukrlife.org www.brama.com www.uaportal.com www.slovnyk.org(потужний лінгвістичний Інтернет-проект «Весна») www.geocities.com</p>